

Ἰποθέσωμεν, παραδείγματος χάριν, ὅτι εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ μέγα μέρος τῆς Εὐρώπης ὑπάρχει πληθος ἡλεκτρικῶν τηλεγράφων ὡς καὶ ἀστεροσκοπεῖων κειμένων εἰς διάφορα μέρη. Τοῦτου δοθέντος, ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν θὰ μανθάνωμεν τὰς ἀτμοσφαιρικὰς μεταβολὰς· θὰ μανθάνωμεν μετὰ κόπης ταχύτητος προχωρεῖ ἡ καταιγὶς, ἡ θύελλα, ὁ σίφων κτλ. Ὅθεν, ἀπὸ παρατηρήσωμεν πολλάκις μετὰ προσοχῆς πᾶσας τὰς περιστάσεις αἵτινες συνοδεύουσι καὶ παρακολουθοῦσι τὸ αὐτὸ ἀτμοσφαιρικὸν φαινόμενον· ἀπὸ περὶ τοῦ μετὰ ἀλλεπαλλήλους παρατηρήσεις ὅτι ὁ δεῖνα, φέρ' εἰπεῖν, ἀνεμος, γεννηθεὶς εἰς τὸ δεῖνα μέρος τῆς γῆς, πνέων μετὰ τοιαύτης ἢ τοσαύτης σφοδρότητος, φέρει ἐντὸς τόσου διαστήματος ὠρισμένου βροχὴν ἢ καλοκαιρίαν· ἀπὸ φθάσωμεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὰ αὐτὰ αἷτια παράγουσι πάντοτε κατὰ τὰς αὐτὰς περιστάσεις τὰ αὐτὰ αἷτιατά, τότε ὑπολογίζοντες καὶ τὰ δευτερεύοντα αἷτια, δηλαδὴ τὰς ἐγγωρίους φυσικὰς ἐπιρροὰς, δυνάμεθα νὰ προείπωμεν οὐχὶ πρὸ πολλῶν ἡμερῶν ἀλλὰ τούλαχιστον πρὸ τινῶν ὥρῶν, τὰς γεννητορέας μεταβολὰς εἰς τὴν δεῖνα χώραν ὀνομαστί.

Διὰ τοῦ ἡλεκτρικοῦ λοιπὸν τηλεγράφου, δυνάμεθα νὰ ἀναγγεῖλωμεν τὴν ἀφίξιν μετεώρου εἰς χώραν ὅπου ἔχουσι συμφέρον νὰ μάθωσι περὶ αὐτῆς· διότι, ἡ ταχύτης τῆς ἡλεκτρικότητος εἶναι ἀσυγκρίτως μεγαλητέρα τῆς τῶν θυελλῶν καὶ αὐτῶν τῶν βραχδυτάτων· ἡ ἡλεκτρικότης περιέρχεται δεκάκις τὴν γῆν ἐντὸς ἐνὸς δευτέρου τοῦ λεπτοῦ, ἥτοι διατρέχει ἑκατὸν χιλιάδας λευγῶν καὶ ἐπέκεινα ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ χρόνου καθ' ὃν μία σφαῖρα κανονίου διατρέχει πεντακόσια μέτρα, ἡ ἀνθρωπὸς τις βαδίζει δέκα βήματα.

Πιθανώτατον ἄρα νὰ ἴδωμέν ποτε ἀναγγελλομένην ἐπισήμως, κατὰ ἡλεκτρικὴν εἰδήσιν, τὴν ὥραν καθ' ἣν μέλλει νὰ ἐνσκήλῃ εἰς Παρισίους ἡ ἀλλαχὸς θύελλα γεννηθεῖσα εἰς τὴν Βαλτικὴν, εἰς τὸν Εὐξεινον, εἰς τὴν Μεσόγειον, ἢ καὶ εἰς τὸν Ἰκεκνὸν αὐτὸν.

Ὅτι δὲ αἱ εἰδήσεις αὐταὶ καὶ πέντε ὥρας μόνον ἂν φθάσωσι πρὸ τῆς μεταβολῆς θὰ εἴναι μεγίστης ὠφελείας πρόξενoi, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν γεωργίαν, οὐδεὶς ἀμφισβallest.

Αἱ Ὀμοσπονδοὶ Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς αἵτινες εἶναι μᾶλλον τῆς Εὐρώπης προκεχωρημέναι ὡς πρὸς τὴν σύστασιν τῶν ἡλεκτρικῶν τηλεγράφων, ἐφρόντισαν νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτοὺς καὶ ὡς πρὸς τὴν πρόρρησιν ἀτμοσφαιρικῶν τινῶν φαινομένων. Μεγάλῃ μετεωρολογικῇ ἐταιρίᾳ ἀνέλαβεν ἀπὸ τοῦ 1847 ἔτους νὰ ὀρίτῃ τοὺς νόμους τῆς διαδόσεως τῶν μεγάλων θυελλῶν αἵτινες ἀρχονται ἀπὸ τῶν προσθόρων μερῶν τῶν Ὀμοσπονδῶν Πολιτειῶν, καὶ φθάνουσι μέχρι τοῦ κόλπου τῆς Μεξικῆς διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου. Πολυάριθμα δὲ ἀστεροσκοπεῖα, σχετὶς ἔχοντα μὲ τοὺς τηλεγράφους, ἐχορήγησαν ἤδη ἀποτελέσματα περιεργότατα διὰ τὴν ἐπιστήμην.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Ρωσία προέκοψεν ὡς πρὸς τοῦτο· διότι διὰ μεγίστης δαπάνης συνέστησε σειρὰν ἀστε-

ροσκοπεῖων ὧν τὰ πλεῖστα συγκοινωνοῦσι πρὸς ἀλλήλα διὰ τοῦ ἡλεκτρικοῦ τηλεγράφου.

Τὰ αὐτὰ γίνονται καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπου παρατηρήσεις μετεωρολογικαί, ἐνεργούμεναι εἰς διάφορα μέρη τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας, μεταδίδονται καθ' ἑκάστην εἰς τὴν πρωτεύουσιν. Ἐφημερίς τις τοῦ Λονδίνου δημοσιεύει καθ' ἑσπέρην τὰς μετεωρολογικὰς παρατηρήσεις τὰς γινομένας συγχρόνως εἰς πλεῖστα μέρη τοῦ βασιλείου.

Ἐν Μονάχῳ, καὶ τοὶ τοὺς συνήθεις τηλεγράφους μεταχειρίζοντες, ἀναγγέλλουσι πρὸ εἰκοσιτεσσάρων ὥρῶν τὰς ἀτμοσφαιρικὰς μεταβολὰς.

Ἐν δὲ Γαλλίᾳ, ὁ Κ. Λεβερριέ, διευθυντὴς τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἀστεροσκοπεῖου, ἔδωκε πρὸ μικροῦ νέαν ἀνάπτυξιν εἰς τὴν μετεωρολογίαν, ὑποστηρίξας τὴν σύστασιν ἀστεροσκοπεῖων εἰς διάφορους πόλεις μακρὰν κειμένας τῶν Παρισίων. Ἐνθυμούμεθα τοὺς περιεργότατους χάστας τοὺς ὁποῖους ὁ σοφὸς οὗτος ὑπέβαλεν ἄλλοτε εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν· οἱ χάρται οὗτοι παρίστανον διὰ ποικίλων χρωμάτων τὰς διαφόρους μὲν ἀλλὰ συγχρόνους καταστάσεις τῆς ἀτμοσφαίρας εἰς πολλὰ μέρη τῆς Γαλλίας. Ἐδείκνυν καθαρῶς τὴν πορείαν τῶν ἀνέμων αἵτινες ἔφερον τὰς μεταβολὰς τῶν καιρῶν. Εἶδομεν εἰς αὐτοὺς τὴν χιόνα πίπτουσαν εἰς Βουρδιγάλην, ἐνῶ λαμπρὸς ἥλιος ἐφώτιζε τοὺς Ἀρκτικούς νομούς. Διὰ τῆς βοήθειας τοῦ ἡλεκτρικοῦ τηλεγράφου ὁ Κ. Λεβερριέ προεῖπε τὴν μεταβολὴν τοῦ καιροῦ εἰς τοὺς συναδέλφους τοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου.

Αἱ λεπτομέρειαι ὅσας συνήθραισεν ὁ διευθυντὴς τοῦ ἀστεροσκοπεῖου τῶν Παρισίων περὶ τῆς θυελλῆς τοῦ παρελθόντος μηνὸς Νοεμβρίου, θυελλῆς τρομερᾶς, ἥτις τοσούτων ἀπεικταίων ἐγένετο παραίτιος κατὰ τὸν Εὐξεινον, κατέδειξαν τὴν πορείαν τοῦ μετεώρου. Πρόδηλον λοιπὸν ὅτι ἂν ὑπῆρχε τότε τηλεγράφος ἡλεκτρικὸς, πολλὰ δυστυχήματα ἦθελον προληφθῇ.

Ταῦτα πάντα ἀποδεικνύουσιν ὅτι διὰ τοῦ ἡλεκτρικοῦ τηλεγράφου θέλομεν μετ' ὀλίγον προλέγει ἡ ἀναγγέλλει, ἂν ὅχι πρὸ μιᾶς ἡμέρας, τοῦλάχιστον πρὸ τινῶν ὥρῶν τὴν ἀφίξιν τῶν μετεώρων ἐκείνων ἅτινα πολλάκις περιέρχονται ὁλόκληρον τὴν Εὐρώπην ἢ καὶ τὴν ὑδρόγειον αὐτὴν σφαῖραν, καὶ προσέτι θέλομεν παρακολουθεῖ, κατὰ τὴν ταχείαν καὶ ἀτακτον αὐτῶν πορείαν, τὰ μεγάλα αὐτὰ ἀτμοσφαιρικὰ κόματα, τῶν ὁποίων τὰ αἷτια διατελοῦσιν εἰσέτι ἄγνωστα.

(Journal général de l'instruction publique et des cultes.)

ΚΡΙΣΙΣ ΠΕΡΙ ΠΑΝΔΩΡΑΣ.

—ο—

Ἡ Ἐφημερίς τῶν Φιλομαθῶν, ἐφημερίς κατὰ πάντα ἀξιοσύστατος διὰ τε τὴν ἐν αὐτῇ καταχωριζομένην ὕλην καὶ τὴν γλαφυρότητα τῆς γλώσσης, ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως ἀποσπάσματα διατριβῆς ἐκδοθείσης διὰ τοῦ ἀγγλικοῦ περιωδικοῦ συγγράμματος Eclectic Review, ἐν ἣ ἐκτίθηται τὴν κρίσιν αὐτοῦ τὸ γνωστὸν τοῦτο σύγγραμμα περὶ τῆς Πανδώρας,

ἢ μᾶλλον περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας. Τὴν μετὰ τὰς αὐτὴν παραθέτοντες καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα, ἐπιφυλαττόμεθα νὰ μεταφράσωμεν καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς διατριβῆς καὶ νὰ ἐπιφέρωμεν ὅπου δεῖ παρατηρήσεις.

—οοο—

• Ἐν τισι τῶν πολιτικῶν ἐφημερίδων ἐγένετο πολὺς λόγος περὶ διατριβῆς τινος δημοσιευθείσης ἐν τῇ Eclectic Review, σπουδαιότητι τῆς Σκωτίας περιοδικῶ συγγράμματι, εἰς ἧς τὴν συγγραφὴν ὠρμήθη ὁ συντάκτης αὐτῆς ἐκ τῆς Ν. Πανδώρας, ἥτις τίθεται ὡς κυρία τῆς διατριβῆς ὑπόθεσις. Ἀλλὰ ὁμιλῶν περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου περιοδικοῦ, ὅπερ θεωρεῖ λίαν χρήσιμον καὶ αὐτοῖς τοῖς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἀσχολουμένοις Ἀγγλοῖς, ἐνεκα τῆς καθαρευούσης γλώσσης εἰς ἣν γράφεται, παρεκβαίνει καὶ εἰς ἄλλα σχέσιν πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν τύχην τοῦ γένους ἡμῶν ἔχοντα ζητήματα. Καὶ δι' ἐλπιῶν τόπου ἐν τῇ ἐφημερίδι ἡμῶν, καὶ διότι ξένα τυγχάνουσι τῆς προθέσεως αὐτῆς τῶν ζητημάτων τούτων τινὰ, ὧν πολλὰ μέρη χρῆζουσι καὶ ἀναιρέσεως μάλιστα, καὶ διότι ἐπελήφθησαν τούτων αἱ ὡς εἴρηται πολιτικαὶ ἐφημερίδες, περιορίζομεθα εἰς τὴν μεθερμηνεύσιν καὶ δημοσιεύσιν τοῦ περὶ ἐκπαιδεύσεως μέρους, τῆς ῥηθείσης διατριβῆς, πεποιθότες ὅτι ἀγνοοῦντες ὑποδεχθήσονται τοῦτο οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν. •

α Ἡ ἑτέρα (1) τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνικότητος ἐστὶν ἐστὶν ἡ ἐκπαίδευσις, δι' ἣ καὶ πολλὴ ἐπιμέλεια ὑπὲρ αὐτῆς διηγέρεται. καὶ τῷ ὄντι, ἡ Ἑλληνικὴ φιλολογία, τὸ νῦν εἶναι, ἐπασχολεῖται συζητοῦσα τὰ περὶ μεθόδων τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τρόπων δι' ὧν αὕτη ὀφείλει νὰ διευθυνηται. Πρέπει ἡ κυβέρνησις νὰ διαχειρίζεται ταύτην; ἢ ὁ κληρὸς, ἢ ἄλλως οἱ ὄημοι καὶ αἱ ἐνορίαι; Πρέπει νὰ ᾶσι δεκτοὶ εἰς τὰ παντὸς βαθμοῦ σχολεῖα οἱ πάσης τάξεως τῆς κοινωνίας παῖδες ἄνευ διδασκτρων; Πρέπει ἡ κυβέρνησις ν' ἀναγκάζῃ τοὺς γονεῖς νὰ στέλλωσι τὰ τέκνα εἰς τὸ σχολεῖον; Τοιαῦτά εἰσι τὰ κινῶντα νῦν τὴν Ἑλλάδα ζητήματα. Πλὴν ὑπάρχει τι μᾶλλον ἢ κίνησις. Ἡ παιδεία προσέκοιεν ἤδη καὶ αἱ μέχρι τοῦδε πρόοδοι αὐτῆς προδηλοῦσιν ἡμῖν τὰ ἐκ τούτης προκύψοντα μεγάλῃ ἀποτελέσματα. Δὲν νὰ ὁμολογῇσωμεν, ὅτι εὐρίων προσέχομεν τὸν νοῦν εἰς τὴν παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ὑπερεκπερηθὴ διανοητικὴν κίνησιν. Ἰδετε π. χ. τὴν γλῶσσαν. Ὀλίγα πρότερον ἔτι ἢ αὕτη ἀλλόκοτον διαλεκτικὴν ἐκφράσιμικα λέξεων Ἰταλικῶν, Τουρκικῶν καὶ Ἑλληνικῶν μὴ ὑπαγόμενον εἰς γραμματικούς κανόνας καὶ ἄμοιρον φιλολο-

γίας, ἐξαίρεται ὀλίγων τινῶν ἐθνικῶν ἀσμάτων καὶ πεζῶν διηγημάτων· ἀλλ' ἡ ἐπανήλθεν ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ, καὶ ὅσον συμβιβάζεται πρὸς τοὺς νῦν καιροὺς, ἐφαρμοζομένη μὲν εἰς σημερινὰς ἰδέας, ἀλλ' ὅμως καθαρὰ, ἰδιωματικὴ, πλουσίη καὶ ὠραία. Ὁ Κύριος Κλύδης ὠφέλησεν οὐσιωδῶς τοὺς λογίους τῆς πατρίδος ἡμῶν καταδειξάς ὅποια τι ἐστὶν ἡ τῶν Ἑλλήνων γλῶσσα. Παρακινηθεὶς ἐκ τῶν πληροφοριῶν τοῦ καθηγητοῦ Βλαδῆ (2) ἀπεδήμησεν εἰς Ἀθήνας ἵνα καὶ αὐτὸς σπουδάσῃ τὴν γλῶσσαν. οὗτος ἐπαγελθὼν ἐγράψε αὐτὸ ἀποτέλεσμα τῶν ὁμιλημάτων παρατηρήσεων καὶ ἐρευνῶν αὐτοῦ ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ • [ἐνταῦθα προστίθητι ὁ συγγραφεὺς παρατηρήσεις τοῦ Κλύδης περὶ τῆς γλώσσης ἡμῶν εἴτα ἐπιφέρει] Δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν εἰς τὰς βεβαιώσεις τοῦ Κ. Κλύδης καὶ τὰς ἡμετέρας. Τὸ ἐνώπιον ἡμῶν βιβλίον ἢ Πανδώρα γράφεται ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους εἰς ὠραίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Οὐδεμίαν σχεδὸν εὐρηται ἐν αὐτῷ λέξις, ἣν δὲν ἀναγνωρίζει ὁ παρ' ἡμῶν Ἑλληνιστὴς ὡς ἀρχαίαν ἢ ἀρχαιοτύπον. Κινδυνεύομεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι οἱ Ἕλληνες κατέστησαν ἐπιμανεῖς διὰ τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν Οὐδεμίαν μὴ Ἑλληνικὴν λέξιν παραδέχονται εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, καὶ τὰ πάντα Ἑλληνιστὶ μεθερμηνεύουσιν. Ὁ Times μεταφράζεται ὁ Χρόνος (3), τὸ Tuilleries λέγουσιν Ἀνάκτορα Κεραμείων, τὸν Doctor Smith διδάκτορα Σμῖθ.

Ἡ πρόοδος τῆς γλώσσης ἐστὶ σημεῖον, ὅτι ἡ δημοσία ἐκπαίδευσις προήχθη μετ' ἱκανῆς ἐπιτυχίας. Ὁ Κύριος Κλύδης δημοσιεύων κατάλογον τῶν σχολείων τῆς ἐλευθέρης Ἑλλάδος (σελ. 52) λέγει: « Εἰς τὰ δημόσια σχολεῖα καὶ εἰς τὸν τύπον ὀρεῖται κυρίως ἡ Ἑλλὰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς καὶ τὰς προσδοκίας μελλούσης ἀποκαταστάσεως· ἐστὶν ἄξιον νὰ γίνῃ γνωστὸν, ὡς πρὸς τὴν διοργάνωσιν τῶν σχολείων αὐτοῦ τὸ μικρὸν τῆς Ἑλλάδος βασίλειον δύναται νὰ προκαλέσῃ εἰς ἀντιπαράθεσιν τὰ μάλιστα πεπαιδευμένα ἔθνη τῆς Εὐρώπης. Ἡμεῖς θεωροῦμεν τὴν πρόοδον ταύτην ὄντως ἀξιοθαύμαστον [ἐνταῦθα γίνεται λόγος περὶ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τοῦ εἶδους τῶν σχολείων ἐν τῷ ἐλευθέρῳ Ἑλλάδι, εἴτα ὁ τῆς διατριβῆς ταύτης συγγραφεὺς ἐπιφέρει]. Τὰ γεγονότα ταῦτα εἰσὶ πλεῖστον ὅσον περισπούδαστα. Ἡ πτωγὴ καὶ στενοχωρημένη Ἑλλὰς κέκτηται ἀνωτέρου βαθμοῦ σχολεῖα πλεῖον ἢ ἡ Σκωτία. Δὲν νομίζομεν ὅτι ὑπάρχει οὐδ' ἐν μόνον Πανεπιστήμιον ἐν Σκωτίᾳ ἔχον πλήρωμα τεσσαράκοντα καθηγητῶν (4). Ἄν δὲ

(2) Ἀμφότεροι οὗτοι οἱ Σκῶτοι λόγιοι ἦλθον ἀλληλοδιαδόχως εἰς Ἀθήνας πρὸς ἐκμάθησιν τῆς καθ' ἡμᾶς γλώσσης.

(3) Σ. Σ. Καθὼς ὅμως, ὡς ὁ Times δὲν σημαίνει χρόνος, ὡς πάντες σχεδὸν οἱ ἡμετέροι μεταφράζουσιν, ἀλλὰ καιρὸς, κατὰ τὴν σημασίαν ἣν ἔχει ἐν τῇ φράσει ὡ ἤθη, ὡ καιροί. • Ο ὁμοῖον, ο ὁμοῖον.

(4) Σ. Σ. Ὁ καθηγητὴς Φίλτων, οὗ ἐποησάμεθα μνημὸν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 118 φύλλῳ ἡμῶν, λέγει ἐν τῷ ἐκεί σημειωμένῳ βιβλίῳ σελ. 178, καὶ τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ Πανεπιστημίου Ὀθωνος: « Τὸ Πανεπιστήμιον συσταθὲν τῷ 1836 ἔχει σὺλλογον ἐκ τεσσαράκοντα σχεδὸν καθηγητῶν

(4) Σ. Σ. Πρώτην τίθησιν ὁ τῆς διατριβῆς συγγραφεὺς τὴν ὀρθογραφίαν, πλὴν εἰς τὰ κατ' αὐτὴν πολλαχῶς σφάλλει, ἐξ ἀγνοίας πάντως.

ρίφη τις ἐν μόνον βλέμμα ἐπὶ τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας θέλει κατανήσει ὅτι διδάσκονται ἐν τῷ Ὑδωνεῖο Πανεπιστημίῳ μαθήματα, ἅπερ δὲν εὖρον ἐτι βέσιν οὐδ' εἰς τὰ κράτιστα βρεττανικὰ διδασκῆρια, π. χ. ἡ πολιτικὴ οἰκονομία. Ἐπειτα ἡ Σκωτία δὲν ἔχει, νομίζομεν, οὐδὲ ἐν σχολεῖον εἰς ὃ νὰ διδάσκωσι τακτικῶς ἐπὶ διδασκαλοὶ καὶ δὲν ἔχει πλείω τῶν δέκα, ἂν ἔχη σχεδὸν καὶ τοσαῦτα, ἔχοντα τέσσαρας διδασκάλους, ἀσχολουμένους καὶ τούτους ἀπολείπει στικῶς εἰς τοὺς ὑψηλοτέρους τῆς παιδείας κλάδους.

» Ἀλλ' ὅμως αἱ Ἕλληνες αὐτοὶ ἐτι παραπονοῦνται, ὅτι ἕνεκα τῆς πτωχείας αὐτῶν καὶ τῆς τοῦ ὄχλου ἀδιαφορίας ἡ πατρίς αὐτῶν ἐπισθοδρομεῖ ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν παιδευομένων ἢ ἀναλογία τῶν μαθητῶν πρὸς τὸν πληθυσμὸν ἐστὶν ὡς 40 πρὸς 1000 ἐνῷ ἐν Γαλλίᾳ ἦν 84 πρὸς 1000 τῷ 1811 καὶ ἐν Ἑλβετίᾳ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀρρένων μόνον μαθητῶν ἦν 181 ἐν τοῖς 1000. Εἰκότως ἄρα δὲν εὐχαριστοῦνται ὡς τὸ οὕτως ἔχειν αὐτούς. Ἡ ἀπαίτησις τοῦ Κ. Στρούμπου (λέγει ὁ συγγραφεὺς ἐξ οὗ ἀρρομέθα τὴν στατιστικὴν ταύτην) δὲν φαίνεται ἡμῖν ὑπερβολικὴ, δηλ. νὰ ὑπάρχη ἐν σχολεῖον ἀνὰ 1000 ψυχὰς, ἢ νὰ ὦσι 1000 σχολεῖα καθ' ὅσον τὸ βασίλειον, ἀφοῦ εἰς Καντὼν τῆς Βώδης ἐν Ἑλβετίᾳ ὑπάρχουσιν 639 δημοσία Σχολεῖα ἐν πληθυσμῷ 160 000 κατοίκων. (*18 Ν. Πανδώρα 15 Μαΐου, 1855).

» Καὶ οὕτε τὸ πανεπιστήμιον φαίνεται αὐτοῖς ἐπαρκές. Ἐπιθυμοῦσι νὰ ἔχη πλείους φοιτητὰς καὶ νὰ ᾖ βέλτιον συγκεκροτημένον. Κατὰ τὸ ἔτος 1851 ἐφοίτων εἰς αὐτὸ 643 σπουδασταί, 20 τῆς Θεολογίας, 190 τῶν νομικῶν, 317 τῆς Ἰατρικῆς καὶ 74 τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, 42 δὲ τῆς φαρμακευτικῆς. Οἱ ἔμποροι δὲν πύουσιν ἀφίροντες κληροδοτήματα. Τινὲς αὐτῶν ἀφιερῶσι μεγάλας ποσότητας ἐκ τοῦ κέρδους αὐτῶν εἰς ἐνίσχυσιν τῆς παιδείας. Φαίνεται δὲ διαδιδόμενον ἰσχυρὸν ἐθνικὸν αἴσθημα, δι' οὗ ἐλπίζεται νὰ φανῇ ἡ Ἑλλὰς ἀναβιοῦσα διὰ τῶν εκπαιδευτικῶν καὶ φιλολογικῶν αὐτῆς καταστημάτων.

» Ἡ τῶν Ἑλλήνων φιλολογία παρέχει ἐνδείξεις σαφεῖς τῆς προόδου τῶν ἀσχολήσεων τῶν μάλλον πεπαιδευμένων θέλει πάντως παρέλθῃ πολὺς καιρὸς πρὶν ἢ δυνηθῶμεν ν' ἀπεκδεχόμεθα καλὰς συγγραφάς. Ἡθελε δὲ φανῇ ἄγαν ἀπαιτητικὸς ὁ μὴ εὐχαριστούμενος εἰς ὅ,τι διέπραξαν· κέστηνται ἤδη

ποιήματα καὶ μυθιστορήματα ἀληθῶς πρωτότυπα. Ὁ Ἀσώπιος, ὁ Ἰαγκαβῆς, ὁ Ναυροφούδης εἰς πᾶσαν χώραν ἤθελον εἶναι περιφανεῖς. Ὁ Κοντογόνης ἔγραψε φιλολογικὴν ἱστορίαν τῶν Πατέρων τῆς Ἑκκλησίας πολυμαθεστέρων καὶ εὐεκτικωτέρων πάσης ἢ ἐν τῇ Βρεττανικῇ ἔχομεν, καὶ ὁ Παπαρρήγόπουλος συνέγραψεν ἀξιοθαύμαστους ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος. Αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι ἔχουσιν οὐχ ἥττον τοὺς ἐκπαιδευτοὺς αὐτῶν. Ἡ Ἰατρικὴ ἐστὶν εὐάρεστος αὐτοῖς σπουδῇ. Οἱ νομικαὶ συζητοῦσι φιλοσοφικῶς τὰ περὶ νόμων, καὶ συνελόντι εἰπεῖν, ὑπάρχει ἐν Ἑλλάδι ὑπὲρ τῶν γραμμάτων δραστηκότης ἐκπᾶλως πολυχρόνιος ἀναλόγως τῆς μικρᾶς ἡλικίας αὐτῆς καὶ τοῦ ὑπεραριθμοῦ κοινοῦ ἀφ' οὗ ἐξαρτᾶται.

» Τὰ πολιτικὰ πλημυροῦσιν ἐν Ἑλλάδι· αἱ πολιτικαὶ συζητήσεις ἀνορπάουσι τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑλλήνου. . . . Διὰ τοῦτο ἔχουσι πλείους ἐφημερίδας. Ὁ Κλύδης ἐρανισάμενος ἐκ τοῦ Θεατοῦ τῆς Διγαυλῆς (Σεπτεμβρίου 1853) δημοσιεύει τὰ ὀνόματα 31 ἐφημερίδων ἐν Ἑλλάδι ἐκδιδωμένων, ὧν δύο ἢ τρεῖς γράσσονται γαλλιστί. Καὶ ἄλλαι δὲ ἀνεφάνησαν ἔκτοτε ἕνεκα τοῦ ἐρεθισμοῦ ὃν ἐπήγειρεν ἡ περὶ τὰς κατὰστάσεις τῶν τῆς Ἀνατολῆς πραγμάτων. Δημοσιεύονται ἐτι καὶ διάφορα περιοδικά. Περὶ τῶν Ἀθηναίων ὁ Κ. Κλύδης ὁμιλεῖ ὡς ἑξῆς (σελ. 53): «Αἱ Ἀθῆναι μὲν τοι εἰσὶν ἡ πρωτεύουσα οὐ μόνον τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων, ὡς σαφῶς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἐκπληκτικῆς ἀναπτύξεως τοῦ περιοδικοῦ αὐτῶν τύπου. Ἐχουσι αἱ Ἀθῆναι πληθυσμὸν μόλις ὑπερβαίνοντα τὰς 30,000, κέκτνται περὶ τὰς 20 ἐφημερίδας, ὧν τέσσαρες δημοσιεύονται δις καὶ αἱ λοιπαὶ ἅπας τῆς ἐβδομάδος, παρακτὸς ἐπὶ μηνιαίων ἢ δεκαπενθήμερων Περιοδικῶν φιλολογικῶν τε καὶ ἐπιστημονικῶν. Ἐν τῶν δις τοῦ μηνὸς ἐκδιδωμένων τούτων περιοδικῶν ἐθέσαμεν ἐν κεφαλίδι τοῦ ἀρθροῦ τούτου, καὶ διότι ἐξ αὐτοῦ ὀρμήθημεν εἰς τὰς παρατηρήσεις ταύτας, καὶ διότι ἄξιόν ἐστι τῆς προσοχῆς τῶν λογίων τῆς Βρεττανίας. Οἱ ἐκδύται αὐτοῦ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου δὲν εὐρίσκουσι μεγάλην ὑποστήριξιν, διότι, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, τῶν εἰς ἀναγνώσεις ἀσχολουμένων ἐν Ἑλλάδι μὴ ὄντων πολυαριθμῶν, δὲν εὐρίσκουσι τὰ τοιαῦτα τὴν δέουσαν ὑποστήριξιν· ἀλλ' οὗτοι ἀπεφάσισαν νὰ κοπιᾶζωσι, διότι τὰ ἔργα αὐτῶν εἰσιν ὠφέλιμα τῇ Πατρίδι αὐτῶν, καὶ βεβαίωτατα τοιαῦτά εἰσιν. Ἡ Πανδώρα δεικνύει τί δύνανται αἱ Ἕλληνες νὰ πράξωσι. Δὲν γνωρίζομεν πῶς ἄλλως δύναται λόγιος, (ἑλληνιστής), ἐπιθυμῶν νὰ βελτιώσῃ ἑαυτὸν καὶ νὰ βοηθήσῃ ἔθνος προσφιλὲς αὐτῷ εἰ μὴ, διὰ δαπάνης ἐτησίας μιᾶς λίρας λαμβάνων τὴν Πανδώραν· βεβαίως οἱ λόγιοι (ἑλληνισταί) ἡμῶν δὲν θέλουσιν ὀλίγον ὠφελῆθαι οὕτω ποιοῦντες. Οἱ Ἕλληνες ἤδη ἀσχολοῦνται εἰς ἐρεῦνας, περιεζωσμένοι φιλολογικὴν πανοπλίαν ἐκπορεύονται εἰς ἀποτρίαισιν τῶν ἰδίων ἀγρῶν ἐμψυχούμενοι ὑπὸ τε φιλομαθείας καὶ φιλοπατρίας. Τὸ ἀποτέλεσμα ταχέως θέλει γίνεαι ἐπαισθητόν. Εἶδομεν θαυμασίαν μονογραφίαν ὑπὸ τοῦ Βάμβα [ἀνάγν. Παπαδοπούλου] περὶ τοῦ μνημείου τοῦ

καὶ ἀξιόλογον βιβλιοθήκην συνισταμένην ἐξ ὀγδοήκοντα χιλιάδων τόμων. Ἐν τοῖς καθηγηταῖς εἰσὶ τινες οἷοναι ἤθελον εἶναι καύχημα παντὸς Εὐρωπαϊκοῦ Πανεπιστημίου. Ὁ ἀξιοσεβέστατος Ἀσώπιος ἐρμηνεύει τὸν Ὀμηρον μετὰ ζωηρότητος Νεστορείου. Τὰ τοῦ Φιλίππου Ἰωάννου μαθήματα τῆς ἡθικῆς εἰσὶν ἀξιοθαύμαστα διὰ τε τὴν καθαρότητα τοῦ ὅρου καὶ τὸ σαφές τῆς μεθόδου. Ὁ Ἰαγκαβῆς παραδίδει (ἔγραψεν) καλλιτεχνίαν μετὰ πολυμαθείας καὶ φιλοκαλίας. Ὁ Μανούσης διδάσκει εὐγλωττικῶς τὴν ἱστορίαν. Ὁ Π. Ἀργυρίουπουλος ἐστὶν ἱκανώτατος καθηγητὴς τῶν νομικῶν. Ὁ καθηγητὴς Κοντογόνης κέκτνται βεβαίως γνώσιν τῆς Γραφικῆς Φιλολογίας καὶ διδάσκει αὐτὴν εἰς πολλοὺς καὶ ἐπιμελεῖς ὁμιλητάς. Πολλοὶ δὲ ἄλλοις ἡδυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν μετὰ πολλῶν καὶ δικίων συστάσεων.

Λυσικράτους (1) ἔν δὲ τῷ πρὸ ὀφθαλμῶν ἡμῶν φυλλαδίῳ τῆς *Ημερόφαι*, λόγιός τις Ἕλλην (2) δημοσιεύει περιγραφὴν δακτυλιολίθων καὶ νομισμάτων, ἅπερ συνέλεξεν, ὧν τινὰ εἰσι ἱκανῶς σπουδαῖα· καὶ 12 αὐτῶν, λίαν περίεργα, ἀπεικονίζονται. Παρεκτός τούτων ἔχομεν καὶ ἀρχαιολογικάς περιηγήσεις, εἰς ὧν τὸ στάδιον πολλὰ δύνανται οἱ Ἕλληνες εἶναι νὰ κατορθώσωσι.

(Ἔλεται τὸ τέλος.)

Η ΕΥΣΕΒΕΙΑ.

Ἐν τοῖς φυλλαδίοις 133 καὶ 136 ἐδημοσιεύσαμεν τὰς τρεῖς πλευράς τοῦ ὑπὸ τοῦ ἑρμογλύφου Κ.

(1) Σ. Σ. Τὴν ὀντως θαυμάσιον μονογραφίαν ταύτην συνέγραψεν ὁ πεπαιδευμένος Κ. Γ. Παπαδόπουλος ἐπιμελητής

1. Κόσπου σχεδιασθέντος καὶ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ αὐτοῦ λαξευομένου μνημείου τοῦ μακαρίτου Κ. Ἰπλιζή, ἐξ ὧν ἡ μὲν μία παρίστανε τὴν φιλομουσίαν, ἡ δὲ ἄλλη τὴν εὐσπλαγγνίαν, καὶ ἡ τρίτη τὸ μέτωπον ἐφ' οὗ θέλει χαραχθῇ ἡ ἐπιγραφή.

Συμπληροῦντες σήμερον τὸ ἔργον παραθέτομεν καὶ τὴν τετάρτην πλευράν, ἐφ' ἧς ἐξεικονίζεται ἡ Εὐσέβεια. Τὸ καθ' ἡμᾶς ἡ Εὐσέβεια ὑπερβαίνει κατὰ τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ἐκφρασιν τὰς δύο ἄλλας ὁμαίμονας αὐτῆς. Κρατοῦσα διὰ τῆς μιᾶς σταυρὸν καὶ διὰ τῆς ἄλλης πάπυρον, κύπτει εὐλαδῶς τὴν κεφαλὴν ἐνώπιον τοῦ συμβόλου τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ κατάνυξις ἐμφαίνεται ζωηρῶς ἐξωγραφημένη ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτῆς, καὶ τὸ σεμνὸν τοῦ πολυπτύρου γιγνώσκων, καὶ τὸ σεμνότερον τοῦ σχήματος, ἐρμητεύουσι πρὸς τὸν θεοτὴν τί παριστᾷ ἡ εἰκὼν καὶ πρὶν ἀκούσῃ τὸ ὄνομα ὑπὸ τοῦ τεχνίτου.

ΣΙΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Θεοῦ τῆς Ἑοτίας εἰς τὸν
Τεὲ-Κόγκ.

— ο —

Τὸ οὐράνιον Κράτος, κατὰ τὴν ἐπίσημον στατιστικὴν τῆς μεγάλης Γεωγραφίας τοῦ Αὐτοκράτορος Χιέν-Λόγγ (240 τομ. εἰς 4ον), κατοικοῦμενον ὑπὸ 360,000,000 κατοίκων, πρεσβεύει τρεῖς θρησκείας ἢ μᾶλλον τρία δόγματα, τὸ τοῦ Κομφουκίου, ὅπερ ἐστὶ καὶ τὸ ἐπικρατοῦν δόγμα, τὸ τοῦ Βούδα (ἥτοι τὸν βουδαϊσμόν) εἰσαχθέντα εἰς Σινικὴν περὶ τὸ 6ῶ ἐτος π. Χ. καὶ τὸ τοῦ Ταο-σεῖ, οὗτινος οἱ πρεσβεύται οὐκ ὀρθῶς *λογοιδάται* ἐκλήθησαν), συστηθέν παρὰ τοῦ Λαο-Τσε περί τὸν 6ον π. Χ. αἰῶνα.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο δόγμα, ὅπερ τὴν σήμερον πρεσβεύουσι πλείους τῶν 2,000,000 ἐξέπεσε πολὺ μετὰ τὸν ἑνδοξόν αὐτοῦ θεμελιωτήν. Καὶ τοι δὲ πολλαὶ δεισιδαιμονίαι ἀσχημίζουσι πολλάκις τὴν διδασκαλίαν ταύτην, αἱ πολλαὶ ὁμῶς περὶ τῆς ἡθικῆς πραγματείας, αἵτινες ἐδημοσιεύθησαν ἐξ αὐτοῦ, προσφέρουσιν ἡμῖν ἀρχὰς καθαρὰς καὶ αὐστηράς, βασιζομένας ἐπὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ, τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τῶν εὐγενεστέρων κοινωνικῶν ἀρετῶν, αἵτινες δὲν ἤθελον εἶσθαι ὅλως ἀνάξιοι τῶν σελίδων τῶν καθ' ἡμᾶς ἡθικολόγων τῆς Εὐρώπης. Περὶ τούτου εὐκόλως πεισθῆταί τις, ἀναγνοὺς τὴν ἀκολουθοῦν περικοπὴν βιβλίου τινὸς μεταφρασθέντος ἐκ τοῦ σινικοῦ ὑπὸ τοῦ Κ. Στανισλάου Ἰουλιανού, μέλους τοῦ

τοῦ Ἀθηνῆσι Ἕλλησι Ἐκπαιδευτηρίου. Ἐπειδὴ δὲ ἐδημοσιεύθη σὺν αὐτῇ καὶ λόγος τοῦ μακαρίτου Βάμδα, ἐξέλαθεν ὁ Σκῆτος καὶ ταύτην ὡς ἔργον τούτου.

(2) Σ. Σ. Ὁ αὐτὸς Κ. Γ. Παπαδόπουλος.